

TXORI GALDUAK

ZOAZE...

Zoaze euskal-egoz apainduta geure eguratsez, Indi ezkututsuan sortutako txori galduok, eta zeuen eresi bigunekaz laztandu egizuez, kadenkiro, asmu oneko euskaldunan gogo minberatuak, egunsentiko argi barriak mendi-ertzak agurtu dagikezanean eta eguzkiak bere urrea mendi-ostera ust, ta sartaldeko ortzia gorri-ubel margosturik arrats-berako bakea ixiltasun sakonenean murgildu dagikenean.

Zeuen egaztada garden eta txorrotxio samurren ikutuaz durundirik gozatsuenak erausi daroatsazuez itsasoaren sakon itzelari, basoen bake garbiari, ibar-zelaien pozkida ezeari, bide-ertzetako pitxi ameslarien edertasunari, mendien ixillaren bakartada gogokoiari, bideen ezkutu luzeari ta edoi amesgarrien illun eta dizdizereari: Ba-da, Izadi guttia eresi ezkutuenakaz ots-alkartasun osoan jarririk munduz bestaldeko zelai gardenetara jaso daroazuez giza-gogoak, gaiaren astunpetik aterata, pentzamentu ta amesik gozoenetan egiazko bakea arnasa artuten.

Egin egaz ba, nekatzeke, geure artean bere, gogo olerkoiien billa, txori kutunok, laiñorik-igetargi, zugatzik-larre, basorik-mendi, itsasorik-legor, lurrerik-ortzi, zeuen kanta kaden eta egaztada arrotzez geure biotzak maitekiro zirkinduez, urrunetatik agertuaren etxeko zaiuegu Euskalerrri'on bere ba-ta.

EUSKERAZLEAK.

Etorri neure leiorea, abestu, ta alde egiten dabe egaz, udako txori galduak.

Eta abesten eztakien udazkeneko orri oriak, egaztadak egin eta jausi egin oi dira antzika.

Lurbirako ibiltarituok, izaki txikitxuen talde ori, neure itzetan itxi egizuez zeuen oiñatzak!

Munduak kendu egin oi dau amaiezkortasunaren zomorroa bera maitetuten dakian arentzat. Abestia baizen txiki egiten da, betikotasunaren muna lako.

Lurraren malkoak azalean euki oi dabe beti euren irribarrea.

Loratu bateganako maitetasunarren erretan dago mairtu itzela; ta ezetz dirautso buruaz loratuak, eta barre egin, eta alde dagi egaz.

Zeure abestiaren eta zeure igesketearen eske daukazu ondarra bidean, ur dantzari orrek. Eztozuz lepaldu gura ala?

Gabean euriak lez jazarten dauz zure arpegi guterratsuak nire amesak.

Eztaikit zelako atz ikustezkorrak ateraten daben zambuladen musikea, aizetxu nagia lez, nire biotzerik.

Entzun, neure biotz orrek, munduaren zizpuruak, zeu maitetu guraz dagiz ba-ta!

Gabeko gerizetea baizen aundia da bizitzearen ezkutua. Jakituriaren begitasuna egunsentiko laiñoa lakoa.

Pendizean jarri naz egun goizean munduari begira. Eta mundua, bidazti, apurtxu batean geratu, neuri agur egin, eta joan doa.

Nireak gogoetak! Orrien zurrumurru itzelaz zotin dagizue zeuen poza nire irudimenean!

Zuk eztakutsu zeu zer zarean, aren gerizetea baiño.

Nire gurari oneik direan ergelak, Jauna; zeure abestiak lorrinduten diardue ba, euren zaratakaz!

Aditutan baiño eztagidala jakin, nik, indazu Zeuk!

Onena autatuten dodana enaz ni neu, berak autatu oi nau neu ba-ta.

Ba-naz. Bizitzearen otozko betikortasuna!

—Guk, orri zurrumurrutsuok, ekaitzari erantzuten dakiguna ezta-kutsu ala? Esaizkuzu, nor zaitugu orren ixilla?

—Loratzua baiño enozue ni neu.

Nekeari atsedena, begieri betazalak lez.

Ume jaioten da gizona. Garakizunean dago aren aal-izatea.

Eguzkiagaitik ez lurragaitik eztau Jainkoak erantzukizunik itxaroten, bidaltzen dauzkuzan lorakaitik baiño.

Neure leioraiño eltzen dira zugatzak, lur mintzularen garramurazko abotsa lez.

Jainkoaren goiz bakoitza arrigarritasun barria da Ber-berarentzat.

Munduko izenetan dago bizitzearen aberastasuna; maitetasunarenean domua.

Ugerka agortuari iñok bere eztautso eskerrik egiten joandakoa-
gaitik!

Edoi izan gura leuke txoriak. Edoiak txori.

Zimeldu egiten da ixillean nire biotza ta eztakit zegaitik. Iñoz
eskatu, ez ulertu, ez gomutetan dauzan gauza txikitxuak dira.

Itsaso-barrura, azkenera doan eguzkiak osertzean isten daben
azken-agurra!

Beatz-erpiñetan jarten dira zugatzak ortziari beituteko, lurraren
guterrak irudi.

Mintzula da uretan arraiña; zaratatsua aberea lurrean; abeslaria
eguratsean txoria. Gizonak beregan daukaz, baiña, aizearen eresia,
lurreko zaparradea ta itsasoaren ixiltasuna.

Izkietatik eskegitako geure biotzaren arietatik amilkeran, goibel-
tasunaren eresia dagi negar munduak.

Jainkotzat daukaz bere iskilluak. Garaitu dagienean, bera oi da
garaitua.

Irazaten aurkituten dau Jainkoak Ber-bera.

Astiro doa gerizetea, estalkia ipiñita, argiaren atzetik, apaltasun
ixillez, maitetasunezko ibillera ixiltsuz.

Argi-arratxoak irudituarren, izarrerri ardura bere ez.

Anditasun bako ulermen zorrotzak guztia zirikatuten dau, baiña
ezer bere ez zirkindu.

Auts egin da zure irudiña, Jainkoaren autsa zure irudiña baiño andiagoa dala jakin dagikezun.

Gizona eztau bere edestiak agertzen, edestia-zear burruka urten baiño.

Leiarrezko kurtzuluak agirika dagitso buztinazkoari, *lengusiñea* diñotsolako. Ta jagi egiten da igetargia, ta leiarrezko kurtzuluak, *ene arreba ori!* dirautso irribarre bigunaz.

Itsastxori ta ugiñak lez alkar aurkitu ta batu oi gara. Itxastxoriak egaz aldetan dabe, ugiñak birin-bolaka; ta gu bere ba-goaz.

Amaitu da nire eguna. Ondartzatik ateratako izontzia lez nago, itsasaldiaren dantzea neure illuntzean entzuten.

Bizitzea emon egiten yaku, ta emon-ala ibazi daroagu.

Indioillarraren erruki da kurloia, arek isatsa ain zamauta euki bearraz.

«Liparraren bildur etzaitzeze izan eguno be», diño betiraunaren mintzureak.

Ene edontzitik edan egizu neure ardaa, adiskide, beste batenera egotzi ezkeru galdu daroaz, ba-da, bere onurea(*) ta bitsa.

Osoezari dautsan maitetasunarren bete oi da edertasunez osotasuna.

(*) *lorea* dauko, baiña edarieri alperrik galdu daitezanean sortu oi yakeen loi zuriari esaten dautsagu guk geuk *lorea*: *Onek txakolin onen lorea dauko*. Alperrik galduta dagoala esan gura dau.

Min dagitsut, osatuten zaudazalako; zeatu zagidaz, maite zaudazalako. Dirautso Jainkoak gizonari.

Eskerrak egiozuz garrari bere argiarren, baiña ez aantzi, gerizetan beti zutunik dagoan kurtzulu egotarritsuaz.

Txikitxuak dira zure oinkadak, bedartxu, baiña oinpean jopu daukazu lurra.

«Neure biotzeko lurbira ori, iñoz bere etzaitzez zimeldu!» oi u egin oi dau lora umeak kuskua zabaldua.

Bakalderriez nekatu egin oi da Urtzi, baiña ez loratxuez.

Auziabantzeri eutsi leikioe onegiñak; txarregiñak ez.

Onen lilluragarrizko lertze amaiezkorraz loraok jaurtiten dauzan iturria nun sortuten ete?

Nire biotz bakartiak bai sentiduten dau laiño ta eurizko arrats alargun onen zizpurua!

Maitetasunaren ugaritasunetik dator garbitasunaren altxorra.

Ikutu biotzean eta uste ez tirean edertasunak erauzten dautsez mendieri laiñoak, maitetasuna bai-litzan.

Itsasotik eta oianetik urtetan dau aize olerkariak ber-beraren minzura-billa.

Bere lagunteria billatuten dau lurean bedarrak. Bere bakartadea ortzian zugatzak

Zure abotsa alderrai yabilt biotzean, lagun, adituten diarduen lerron(*) artean, itsasoaren ots motela bai-litzan.

Zer da au, bere txiñarrak izar dituzan illuntasunezko gar ikustezkor au?

Udako pitxia(*) haizen ederra bedi bizitzea, udazkeneko orria baizen ederra eriotzea!

Ongilleak dei egin daroa atean; baiña maite dabenak zabal-zabalik aurkituten dau.

Bizitzeak asko egiten dauz bategaz; eriotzeak bat askogaz. Jaurespidea bakarra daiteke Urtzi'ren izenak il daitezanean.

Zeuretzako da au, nire garramura au, illunean sentiduten zaudazan ori; ez zuretzat, eguzkitan zakustazan orrentzat.

«Lotondoaren orripean zeu zara tangada_{alik} andiena; txikiena ganean, ni», esan eutsan antzireari iruntz-tangadeak.

Ezpata-erpiña zaintzen daben-artean zoriontsu izan oi da aldezen bageko ezpata-zorroa.

Yasik-bakoa dirudi illuntasunean Bakarrak, yaseko argitan.

Bedartxuaren laguntasunaz arrerakoi izan oi da lur zabala.

Orri urteierea ta jauskerea zirimol itzelaren(*) ziruriketa(*) biz-

(*) *lerron* = piñu onein.

(*) *pitxi* = lora. Geure erriko zaareri ikasita dakit au, berba dotore au.

(*) *itzel* = neurri bakoa emen.

(*) *ziruriketa* = itzulketa.

kor-txikia obo andienak astiro-astiro izar-artean birin-bolaka dituezala baiño eztira ba.

Zarata dagianagaitik eguzkia estaltzen dautsan lurraren guraria lakoa da laiñoa.

Ixilik, neure biotz ori, tantaiak otoitzak dira-ta.

Uneko zarata onek bai laidotuten dau betikotasunezko eresia!

Bizitza, maitetasun eta erio-ibaiaren azalean ibillita gero aantzi egin zirean beste aldi batzuez bere pentzau daroat... Eta eriotzeakautan geratuten nazan yarei!

Eriotzearen ezaugarriak balioa damotso bizitza-diruari, ta erosgari egin oi dau bene-benetan domutsua daitena.

Lorak emon daroaz autsak iraiñen ordez.

Lorak batuten ez geratu jabotearren, joan eta joan zoaz, lorak zainduko dabe euren burua, loratu ta loratu, zeure ibiltaldi guztian-da.

Lurpeko adarrak dira sustraiak; adarrak eguratsean sustraiak.

Udazkenean bai egaztadak joandako udearen musikeak, bere leengo abiearen billa!

Odoldiak zugatz zaarrari lez neure biotzari eskegita geratuten zarie, izen bageko egunok!

Jainkoarena lotsaria gora egin dabeenak euren berarizko onureaz arropuztu daitezanean!

Neuk neure gerizetea ba-dagit bidean, ixetu bako kurtzuluen bat neugan dagoalako da.

Agortuez amaitu daitena eriotzea izan bear; amaiera osoa amaitu ezkorrean dago ba-ta.

Bikaintasunez apaintzen dira edoiak. Tolezbako argi-txabuxa(*) baiño eztauko eguzkiak.

Izarrak gura dabeezala-ta besoak jasoten dituezan ume-zaratak dira mendiak.

Zaratatsu gura izaten da bidea, maite eztalako.

Barreak-barré egin daroetsez jausten direan orri beillegiak eta joan doazan edoiak aginpidegoaren gaiztakeri arroeri!

Bedar-erbatza bera asten dan lurbira zabalaren gei da.

Molokot egin eben mundu guztiak daroadaz, nik neuk, neure mundu loratuan.

Ondartza onetako ugiñak adituten dodazanean, lagun, zeure gogamen sakonaren ixiltasuna sentiduten dot amaibako illuntze oneitan.

Ume jaio oi da andia; ta bere umetasun andia damoketso munduari il daitenean.

Mailluak ez ditu egiten ugarriak(*) egin-egiñeko, bere irrada(*) ta kantaz urak baiño.

(*) *txabuxa* = tunikea.

(*) *ugarri* = errekarri.

(*) *irrada* = dantza.

Eztia edoski loreari ta burrundadazko eskerrak emonez aldetan dau erleak. Sorgindera(*) dotoreak ba-daki loreak eskerrak zor dautsazana berari.

Alperkeriaren egilletasuna bearra(*) da, ta itsaso barea ugin-ikaraz.

Maitetu dagianean lora egin oi da orria. Jauretsi dagianean fruitu lorea.

Adarrak igaliz betetako, eztau sustrai ezkutuak eskatuten baimenik.

Zure aize gerakeak adarrerri eragiñaz izaki guztien anditasuna kautan goznartu eragin daroast! illuntze euritsu ori.

«Alperrekoa izatea dan lotsagarria!», itzak esan eutsan egiñari. Ta egiñak itzari: Zakustazanean dazagut neure txirotasuna!

Aldakuntzearen altxorra da aldia, baia orduariaren antzekotasunak aldakuntzea aberastasun barik baiño eztaroa egin.

Egiñenen jantziak larregi estutu daroa egia. Alegiz jantzita bai nasai!

Joan-etorrian nenbillanean ni, joan bagerik, niri emoten eustan nekea bideak! Baiña orain, leku guztietara narozun ezkerro, maite-mindu bi lakoak gara alkarrentzako.

Urtien ondamenen abiea daukan mintzura goibel batek, «maite zendudazan», abesten daust gabetan.

(*) *sorgindera* = ingumeari, Aiengiz-aldean.

(*) *bearra* = lana; *bearrizanas* ez naasi.

Bere garraz gaztigitan(*) nauan su biziaren bildur enaz; aldendu nagizu zeuk baiña, auspean ezkutauta dagoan il ez biziko txindarragandik.

Indartu diatela ba ildako itzen autsa zeurekautan; garbitu egizu zeure arimea ixillean, baiña.

Urratutako bizitzearen arrakaletatik bai sartu eriotzearen eresi goibela!

Munduak zabaldu dau goizaz bere argi-biotza. Ene biotz ori, zoaz zeure maitetasunaz bere billa.

Ekaitzean eztago Jainkoaren amaibako aala, egutaizean baiño.

Guztia azkatuta dagoan eta guztiak estututen daben amesetea baiño ezta au. Itzarri ta azke naitenean ni neu, zeurekautan alkartuta aurkituko dot guztia!

«Aldizkatu nagikeanik ez ete dago?», itaundu eban sartuten yoian eguzkiak.

«Aal daitena egingo da, Irakasle», esan eban lurrezko kurtzuluak.

Loreari orriak erausiarren eztozu aren edertasunik jadetiko.

Ixiltasunak berekautan daroa bere abotsa, abieak loak artutako txorien eresia lez.

Bere opageien ikarak eskerbakotasunarenak direala uste dau agin-pidegoak.

(*) *gastigan* = albitzea emon.

Betetasunaren pozean pozkidaz aldendu gaitkez geure igalie-
kandik.

Iruntz-tangadak atzematzen dauzala dirudi aramu-sareak, eta euliak
atzematzen ditu.

Eztakit zelako goizaldeko txoria biurtzen dan nire ixiltasun-abia-
ra illuntzero.

Pozik izan oi da ubidea, ibaiak berari ura ekarteko baiño ezti-
reala oldozten.

Pentzamentuak jan egin oi dauz ber-beraren itzak, eta asi egi-
ten da.

Eztakit zelako izen bako lorea be senidetzat(*) ebalako, gorritu-
ta egoan eguzki-bedarra. Eta barre egin etsuan eguzkiak urtenda,
zirautsala: «Zelan, neure biotz ori?»

—Nor zaudaz zeu, alabearra lez kiñetan nozun ori?

—Zeure burua, zeure bizkar-ganean.

Urrunetako mendi-oztean ezkutetan dira edoiak eta urez betetan
ditue latseko txiliñak.

Joanean-joanean ixuri egiten yat lusuilletik ura. Etxerako bai
gitxi geratuten yat!

Txinpartak dagiz urak kublean, eta illuna dago itsasoan. Egi
xikitxuak itzezko argiak daukaz; ixi-ixilla da andia.

Zeure zelaiko lorea zan zure irribarrea; zeure mendi-lerdiko zu-

(*) *senide* = aaide.

rrumurrua zure berbea; baiña zure biotza, emakume, eguneroko zeu zan.

Gauza txikiak isten dautsiedaz neure gogokoeri; gauza andiak guztientzat dira ba-ta.

Itsasoak lurra dagikeanez inguratuten dozu zuk, amakume, munduaren biotza, zeure malkoen sakonaz.

Iribarrez agurtzen nau eguzkiaren argiak. Biotzean itz egin oi daust aren aizta goibel euriak.

Goizerik-gabera orriuldu zan aastuta nire pitxia; gomutearen urrezko igali eldu oi dau illuntzeak.

Bere gomutakizunen oin-otsak ixillean adituten dauzan gau-bidea lakoa natxatzu ni.

Leioa lakoa da illuntzeko ortzia nire biotzarentzat; ta kurtzulu bat ixetuta leioan, eta itxarotea leic-ostean.

On egiten larregi diarduanak, ona izateko astirik ez.

Udazkeneko edoia naz, euri barik. Begitu nire betetasunar intagari(*) arlo elduan.

Eskuetako atzak izateari itxi egin dautsee beatzak.

Gerizetea argirantz doa; itsutasuna eriotzara.

(*) *intagari* = erderazko *arroz*; Azkue'k sorturiko itza.

Geldi, ene biotz ori, ez autsik atera; munduak aurkitu begi zure bidea!

«Neurea da zure azkatasuna», esan daroatso arranbelak geziari jaurtikeran.

Zustrai uts dan adimena, jabearen eskua sakitu daroan sorbatz bakarreko aiztoa lakoa da.

«Zeure munaren urrezko marrontzia(*) da nire biotza», esan eutsan arrats-berako edoiak eguzkiari.

Txirritxirrien kantea, euri-otsa; gaztetako neure amesen zurrumurrua lez, gerizetea zear zatoze neugana!

«Galdu egin dot neure iruntz-tangadatxua!», dirautso loreak izar guztiak galdu dauzan egusentiko ortziari.

Kurubioak uste dau bere auzo erlearen erlautza txikiegia dala. Berea aixe baiño be txikiagoa egin dagiala eskatzen dautso erleak.

«Ezin jaben daikedaz zure zambuladak», diñotso ibaiari ugaldeak. Ibaiak darantzutso, ba-da: «Zeure oiñatzak neure biotzean jabeten itxiko daustazu zeuk?»

Mundu guztiein ixiltasuna itoten dau egunak, geure lurtxu onen zarateaz.

Eguratsean asmetan (*) dau azkenbakotasuna musikeak; lurreean koloreak. Lurreean eta eguratsean olerkiak, ibilli dabillan konortea(*) ta egaz dagian otsetziarena(*) daukaz olerkiaren itzak ba-ta.

(*) *marrontzi* = marra-ontzi; pitxi-ontzi.

(*) *asmau* = sentidu.

(*) *konortea* = sentidua; aurrez erabilten dira onein itz biok gure arrian.

(*) *otsetzi* = melodi.

Egunaren eguterea bai ixiltsu azkenetan dagoan eguzkiaren aurrez-
aurre!

Ez egizu txarto jokatu zeure munduaz, ez egizu zeugazko kili-kolo
jarri.

Nire asti-aldiaren bake sakona ez egizu lorrindu, neure asti-al-
dian! Itsasoa ixildu daitenean gaututako ondartzea lez itxi nagizu!

Zeure tolezbakotasunak dager neskato, zure egia sakona, antzi-
rearen urdiña lez.

Onera eztaroa etorri bakarrik, guztiak laguntzen dautso-ta.

Jainkoaren eskoe-eskua bai gozatsua, ta ezkerra dan itzela!

Zugatz arrotzen artean eldu ekidan neure illuntzea, ta goizeko
nire izarrak ulertu ez eben izkuntzaz negian itz.

Eguntentiko urrea eztanda dagikean zorroa lakoa da gabeko illun-
tasuna.

Gurariak bai margosten dauz istrikuaren(*) margoak bizitzearen
laiñoetan!

Gizonaren eskuz Ber-beraren liliak birrirabaztea ditxaro Jain-
koak.

Niri bai egiten daustee iseka neure gogamen goibelak, mozorroak
lez, eureri zelan deritxoen itaunka!

(*) *istriku* = ostadar. Geure erriko zaareri entzuna dot itz au.

Ederra da igaliaren emaitza, gozoa lorearena; orri-gerizetearen laguntasun apala emon aal izatea gurago neuke, nik neuk, baiña.

Aize astitsuetarantz zabaldu dauz oialak nire biotzak *Estaardura* gerizetan, ugarterantz aurrea dabela.

Zeure edontzi egin nagizu, ta nire betetasuna beite zeuretzat eta zeurearentzat.

Bere maitetasunaz lurra bere nardatuko leukean Urtziren baten urrumea dirudi ekaitzak.

Munduari itugiñik ezpa-dario, eriotzea arrakalea eztalako da.

Galdu izan direan maitetasunetatik, bizitzea bai gozoa!

Mendi bakartsuaren erpin zorrotzak lez egian dizdiz, zure neurri bako biotzak, eguzki-urteierearen aurrez-aurre, lagun.

Erioaren iturriak bizitzearen ur geldia erion-azoten dau.

Zeuren ez beste guztia daukienak, Jauna, barre egin daroatsee. Zeu baiño besterik etzaukiezaneri.

Ber-beraren eresian dago bizitza ibiltariaren atsedena.

Ostikadak lurreko autsa astinduten dabe, uztarik ez.

Gabaz itsasoan dizdira egin eta lorratzik itxi barik beingoan il oi dan argia lakoak dira gure izenak.

Ementxe, ur arrotz onetantxe, loratuten da gure erriko lotondoa beste izen bateaz, baiña biguntasun bardinañaz.

Lekutekoak irudituten yataz bideak, biotzaren asmuetan!

Ez egizu esan «Biar», ta atzo izenaz joaten itxi. Begiratu ta dei egiozu egunero, lenengo aldiz, izen bako sein jaioparriari lez.

Keia arrotu egin oi da aizeaz, eta errautsa lurreaz, suaren anaiak direala-ta.

Etzaiteze bildur izan, gogamen bildurtiok, olerkaria naz-da.

Onek, nire pentzamentuaren et-eteko ixil onek, durundiaren argiabar arrea dirudi, txirritxirri-kantaz beterik.

Izarren irain, zizirikook! Zuen iraiña bai naasi zeuon aurka!

Itsasontzi estu batean guztiok alkarregaz igaro daroagun itsasoa lakoa da au, bizitza au. Eriotzearen bazterrera eldu gaitzanean bakoitza bere mundura goakez.

Guzurraren ugerkaz doa egiaren latsa.

Aldiaren itsasoz-andik dagoan ordu bakar gozatsuaren miña dauko nire biotzak egun.

«Eretxi orrek enozu laztandu gura?» itaundu eutsan txilin-loeari goizeko argiak.

Beitu argiaren munaz zelan egiten direan zeruko lora edoi baltzak!

Aldezkai bageko bere kirtenari ezpegio barrerik ezpateak.

Kurtzulutzarra lez ixetuta dago gabeko ixilla bere ostilikaren(*) argiaz.

Eriotzearen amaibako abestia gau ta egun jagi oi da, itxasoa lez, bizitzearen izaro eguzkitsuaren inguru.

Aize ta uragandik txairotasuna artzen daben txalupea lez billatu egizu zeure edertasuna, neure biotz orrek, munduaren igiduran.

Neure mundu ain txiki onetan, txatxarrena be kizi(*) gitxituko ete dan bai bildurra! Zeure munduaren erdiraiño jagi zadi, zeu; guztia pozarren emoteko azkatasuna indazu!

Aal izatez asko geituarren, iñoz bere ezin eldu leiteke egira aizuna.

Zeure abestien zanbuladakaz eguzkidun eguneko lurbira eze au mizkatea bai garramurea, biotz!

Ezpateaz egitea lez zeartu egizu enparantzako zalapartadea zeure musikeaz, eta sartu egiozu biotzean!

Beitu egiozu sorginderea izan gura eukean pitxi gaixoari autsetan!

Gaba ba-dator, eta bakarrik nago bideen munduan. Edegi zakidaz, sabazterreko mundu ori!

Abestu egin dautsut egunez. Illuntzeko bide ekaiztsuz zeure kurtzulua eroaten itxiko dauztazu?

(*) *ostilika* = Jagoba Deunaren bidea.

(*) *kizi* = atomu.

Bizitzearena da eriotzea be, jaiotzea danez; ibilpidea oïña jasokeran naiz beean ezarkeran daitenez.

Berandu zabal-barri zan gabeko loreari mun egin eutsan goizak. Eta ikaratu egin zan lorea, zotin egin eta orriuldu egin zan bedartzan.

Sekulako ama ori, izaki guztien goibela-zear eltzen yat zure seaska-abestia!

Zeure ondartzara nintzan, atzerri-lurralde; zeuenean bizi izan nintzan ostarari; ba-noa zugandik adiskide.

Zeugana biurtu daitezala nire pentzamentuak gura neuke, ni alde naitenean, ixiltasun izertsuaren bazterreko eguzki-sarrerearen leiñuru ori lez.

Umea gabean itzarrik naz, Ama. Nire eskuak bai billatu zu, illunetan!

Amaitu da nire bear-aguna. Neure arpegia zeure besoetan ezkute-tan itxi egidazu, Ama. Itxidazu zeurekautan amesetan egiten!

Billakako kurtzuluaren erretearen luzea; ta arena itzalikerea, une batean, azken-agurra egikeran!

Ospearean illezkortasuna illentzat bedi, baiña bizientzat maitetasunarena.

Bizitzez beteriko maitetasuna, edontzi ardauz betea.

Kurtzuluak izetu, ta kantau egin oi dabe, euren itzakaz, auren jauretxeetan; baiña txoriak zeure goizeko argian txorrotxioz esaten dabe zure izena, alaitasuna da zure izena izan be-ta.

Bizi beitez gura dabeenak, euren suargi(*) txistu-jotzailleen artean. Nire biotzak, ene Jainko, gurago dauz zeure izarrak.

Ondar bageko itxasoa lez abesten dau maitetasun-oiñazeak nire bizitzearen inguru; oian loratsuetan txoriak lez maitetasun-pozkideak.

Itzali egizu, nai ba-dozu, zeure kurtzulua: ezagutu egingo dot nik, zure illuntasuna, ta maitetu.

Zeugaz egon naitenean, eguna doienean, ikusiko dozuz nire zau-
ratzak; eta jakin dagikezu nire sakien barri ta osasuna.

«Munduko egunsentian ikusi zendudazan bein, nik, eta gizon zi-
ñala maitetu zendudazan», abestuko dautsudan egunen bat eldu dai-
teke beste munduko egunsentian.

Edoiak etorri zirean nire bizitzara ta ez eben euririk ez yuzturirik
egin, sartaldeko ortzia biztu baiño.

Bere asia lau aizeetara zakabanatuten dabeen ekaitzak jagi oi
dauz egiak bere aurka.

Gabeko ekaitzak bai burestundu bake dizdiratsuz goiza!

Egia eldu daitenean, azkenekoa dirudi aren itzak; baiña aren az-
kenengo berbeak beste itz bat sortu daroa.

Donetsia egiak baiño entzuteak erlantz andiagoa eztagitsona!

Zure izenaren gozatasunak bete egin oi dau nire biotza, neureaz

(*) *suargi* = su aizunak; Etxaide'ren liburuen batean artu neban itz au.

aantzi naitenean, laiñoa alde daitenean zeure goizeko eguzkiak da-
giztanez.

Ama lakoxe ederra da gau ixilla; umea lakoxe yaioa egun zala-
partasua.

Zeure maitetasunaren tankerea bai-litzan sentidu dagidala au,
mundu au, indazu, ta nire maitetasunak lagunduko.

Ene biotzaren neguko egunetan irribarre egin daroa zure eguz-
kiak, eta biotz onen udabarriaren pitxien enurarik(*) eztau iñoz bere
izaten.

Amaikorrari mun egin oi dautso Jainkoak bere maitetasunakautan,
geizonak amaiezkorrari.

Urte antzuen basamurtuak-zear zoaz, baiña beteko da liparra.

Neure abestiz billatu egizu ta zeure oiñatzak aurkitu dagikezuz,
Bidazti Betikor orrek!

Ez egizu nik lotsatu zagidazan leku emon, Aita, semeekautan
zeure aintza dagerzun Orrek!

Eguna dagoan its! Matrailla zurbillak malkoz daukazan ume zea-
tua(*) lakoa dago argia laiño naasipean. Irrintze dagi aizeak mundu
zauritua lez. Baiña nik neuk ba-dakit joan noana, neure Laguna aur-
kituko dodana!

Igetargi betea, gau onetan bai palmondoak makurtu; munduaren
biotz-taupada itsasoa bai jagi!

(*) *enura* = zalantza.

(*) *zeatu* = zigortu.

Eta zuk zeuk, zelako zeru ezezaunetik dakazu, zeure ixiltasunean, maitetasunaren ixil-oiñazea?

Egunen batean neu jaio neitekean izarren bateko argi-ugarteaz dagit ames; eta udazkeneko eguzkiaz eltzen direan intagari arloak lez elduko nire bizitzeak bere egiñena bizitzako asti-aldiaren sakonean.

Ziztrintasunaren lagunteri ixiltsuaren goratasunezko abesti neurribakoa lez jagi oi da, euria daitenean, lur bustiaren usaiña.

Maitetasuna nonoz izan daitekeala gitxiago, ezin daikegu egitzat onartu.

Jakingo dogu egunen batean, geure arimeak irabazi eukeanik ezin ebatsi(*) leikegula eriotzeak, arimeak be berea dau bere altxorra ba-ta.

Neure joandakoaren lorak otzaran eze dabezala dator Urtzi neugana, neure arrats-beran.

Neure bizitzearen ari guztiak gozatuta(*) daitezanean, ene Irakasle, maitetasuna abestuko dabe, zeuk ikutu dagizuzan bakoitzean.

Egiakautan bizi naitela indazu, Jauna, eriotzea egi biurtu dakidan.

Gizonaren edestiak egotarritsu itxaron oi dau gizon laidotuaren garaitza.

Landa igitaitu bakartsuan goizeko eguzkiaz ixilla lez asmetan dot zure begikunea, lipar onetan, neure biotzaren ganean.

(*) *ebatsi* = ostu.

(*) *gozatu* = girotu; gitarra-ariak gozatu, esan oi dogu.

Abestien izaro ori!, noz aldatuko ete zugana garraxien Itsaso nekatu au?

Sartaldearen musikea gabaren aurre-aresia lakoa da; Illuntasun azaldueziñarentzat aarai(*) ospetsu.

Ospearen tontorrera igon neban eta eneban aurkitu eskeperik aren goi elkorrean. Urrezko jakituriz uztak(*) garaun egin oi direan aran baketsura eroan nagizu, zeuk, neure Biderakusle orrek, eguna il baiño leen.

Izakiak bai irudimenezkoak ez ikusi bai ikusi, argiabarrean! Gerizetak orpo dabezan torreak; baltxaki(*) orbanak lez zugatzon adaburuak!... Itxaron egingo, ta itzarri egunsentian, eta argitan dakusket zure uria.

Jasan, gogaitu, erioa ikus neban. Pazarren nago ba, lurbira onetan!

Zelaiak dagoz nire bizitzan, ixiltzu, billoizik. Neure bear-egunen arloak dira; aize ta argizko bakartadeak.

Azkatu nagizu onetatik, neure bizkarretik eskegita betetzeke dagoan, eta eriotzea gaitz dagiztan joandako onetatik!

AURRE-APRAIZ'TAR BALENDIN'EK itzulia

(*) *aaaraia* = ereserkia.

(*) *uzta* = labore.

(*) *baltxaki* = idazteko ur margostua.